

K J S

King James bibeln på svenska
[Ordspråksboken]

Kapitel 1

1 Davids son Solomons ordspråk, Israels kung;
2 Till att känna vishet och vägledning; till att skönja förståndets ord;
3 Till att motta vishetens vägledning, rättvisa, och dom, och rätt;
4 Till att giva klokhet åt de enkla, till den unge mannen kunskap och omdöme.
5 En vis *man* kommer höra, och kommer föröka *sin* lärdom; och en man med förstånd skall förvärva visa råd:
6 Till att förstå ett ordspråk, och uttydningen; de visas ord, och deras gåtor.
7 HERRENS fruktan *är* begynnelsen till kunskap: *men* dårar föraktar vishet och förmaning.
8 Min son, hör din fars förmaning, och överge inte din mors lag:
9 Ty de skall vara en nådeprydnad på ditt huvud, och halsband om din hals.
10 Min son, om syndare ska locka dig, instäm inte.
11 Om de ska säga, Kom med oss, låt oss ligga i bakhåll efter blod, låt oss lurpassa mot de oskyldiga utan orsak:
12 Låt oss sluka dem levande såsom graven; och hela, såsom de som går ner i hålet:
13 Alla dyrbara saker skall vi finna, vi skall fylla våra hus med byte:
14 Kasta in din lott bland oss; låt oss alla ha en kassa:
15 Min son, vandra du inte på vägen med dem; håll din fot borta från deras stig:
16 Ty deras fötter springer efter ondska, och hastar till att utgjuta blod.
17 Sannerligen bredds nätet ut förgäves inför var fågels åsyn.
18 Och de ligger i bakhåll efter sitt *eget* blod; de lurpassar mot sina *egna* liv.
19 Sådana *är* vägarna för var och en som är lysten på *orätt* vinning; *den* berövar livet på dess ägare.
20 Vishet ropar ut utanför; hon yttrar sin röst på gatorna:

21 Hon ropar ut på den mest myllrande platsen, vid portarnas öppningar: i staden yttrar hon sina ord, sägande,
22 Hur länge, ni enkelsinnade, skall ni älska enkelhet? Och smädarna njuta av att smäda, och dårar hata kunskap?
23 Vänd er ni vid min tillrättavisning: se, jag skall utgjuta min ande till er, jag skall tillkännage mina ord för er.
24 Eftersom jag har kallat, och ni vägrade; jag har sträckt ut min hand, och ingen brydde sig;
25 Utan ni har nonchalerat all min anvisning, och ville inte veta av min tillrättavisning:
26 Jag kommer också skratta åt er bedrövelse; jag kommer håna när er fruktan kommer;
27 När er fruktan kommer som förödelse, och er undergång kommer som en storm; när nöd och ångest kommer över er.
28 Då kommer de kalla på mig, men jag kommer inte svara; de kommer söka mig tidigt, men de kommer inte finna mig:
29 Eftersom de hatade kunskap, och *de* valde inte HERRENS fruktan:
30 De ville inte veta av mitt rådslut: de föraktade all min tillrättavisning.
31 Därför skall de äta frukten av sin egen väg, och mättas av sina egna påhitt.
32 Ty de enkelsinnades avfällighet skall döda dem, och dårars välstånd skall förgöra dem.
33 Men han som hör på mig skall bo tryggt, och skall vara trygg från fruktan för ondska.

Kapitel 2

1 Min son, om du ska ta emot mina ord, och förvara mina bud hos dig;
2 Så att du böjer ditt öra åt vishet, *och* riktar ditt hjärta mot förstånd;
3 Ja, om du ropar efter kunskap, och höjer din röst efter förstånd;
4 Om du söker efter henne som *efter* silver, och letar efter henne som efter

bortgömda skatter;
5 Då skall du förstå HERRENS fruktan, och finna Guds kunskap.
6 Ty HERREN skänker vishet: från hans mun kommer kunskap och förstånd.
7 Han lägger undan sund vishet åt de rättfärdiga: *han är* en sköld åt dem som vandrar rättrådigt.
8 Han beskyddar omdörets stigar, och bevarar sina heligas väg.
9 Då skall du förstå rättfärdighet, och omdöme, och rätt; *ja*, varje god stig.
10 När vishet träder in i ditt hjärta, och kunskap behagar din själ;
11 Omdöme skall bevara dig, förstånd skall beskydda dig:
12 Till att undsätta dig från den onde *mannens* väg, från den man som talar trotsiga ting;
13 Vilka lämnar rättrådighetens stigar, för att vandra på mörkrets vägar;
14 Vilka finner glädje i att göra ont, och finner behag i de ogudaktigas trotsighet;
15 Vars vägar *är* krokiga, och *de* är trotsiga på sina stigar:
16 Till att undsätta dig från den främmande kvinnan, *ja* från främlingen som smickrar med sina ord;
17 Vilken överger sin ungdoms vägledare, och glömmar bort sin Guds förbund.
18 Ty hennes hus sluttar ner mot döden, och hennes stigar mot de döda.
19 Ingen som går till henne kommer tillbaka, inte heller får de fatt i livets stigar.
20 Att du må vandra på de godas väg, och hålla dig på de rättfärdigas stigar.
21 Ty de rättsinniga skall bo i landet, och de fullkomliga skall förbli i det.
22 Men de ogudaktiga skall huggas bort från jorden, och överträdarna skall utrotas från den.

Kapitel 3

1 Min son, glöm inte min lag; utan låt ditt

hjärta bevara mina bud:
2 Ty många dagar, och långt liv, och frid, skall de tillägga till dig.
3 Låt inte barmhärtighet och sanning överge dig: bind dem om din hals; skriv dem på ditt hjärtas tavla:
4 Så skall du finna favör och få gott förstånd i Guds och *i* människors ögon.
5 Lita på HERREN med hela ditt hjärta; och luta dig inte mot ditt eget förstånd.
6 Erkänn honom på alla dina vägar, och han skall styra *dig på* dina stigar.
7 Håll dig inte för vis i dina egna ögon: frukta HERREN, och drag bort från ondska.
8 Det skall ge hälsa åt din navel, och märg åt dina ben.
9 Ära HERREN med dina ägodelar, och med förstlingsfrukten av all din avkastning:
10 Så skall dina lador fyllas med överflöd, och dina pressar skall flöda över med nytt vin.
11 Min son, förakta inte HERRENS tuktan; tröttna ej heller på hans tillrättavisning:
12 Ty den HERREN älskar tillrättavisar han; såsom en far den son *i vilken* han har sitt behag.
13 Lycklig *är* den man *som* finner vishet, och den man *som* får förstånd.
14 Ty dess handel *är* bättre än silverhandel, och dess vinst *bättre* än finguld.
15 Hon *är* mer dyrbar än rubiner: och alla ting du kan önska må inte jämföras med henne.
16 Långt liv *är* i hennes högra hand; *och* i hennes vänstra hand rikedom och ära.
17 Hennes vägar *är* behagliga vägar, och alla hennes stigar *är* frid.
18 Hon *är* ett livets träd för dem som greppar tag om henne: och lycklig *är var och en* som håller fast vid henne.
19 Genom vishet har HERREN grundlagt jorden; genom förstånd har han berett himlarna.

20 Genom hans kunskap bröts djupen upp, och molnen droppar ner daggen.
21 Min son, låt dem inte vika från dina ögon: håll fast vid sund vishet och omdöme:
22 Så skall de vara liv för din själ, och nåd för din hals.
23 Då skall du vandra tryggt på din väg, och din fot skall inte snava.
24 När du lägger dig, skall du inte vara rädd: ja, du skall ligga ner, och din sömn skall vara behaglig.
25 Var inte rädd för plötslig fasa, ej heller för de ogudaktigas ödeläggelse, när den kommer.
26 Ty HERREN skall vara din förtröstan, och skall bevara din fot från att fångas.
27 Undanhåll inte *det* goda från dem som har rätt till det, när det ligger i din hands makt att göra *det*.
28 Säg inte till din nästa, Gå, och kom tillbaka, och i morgon kommer jag ge *dig*; när du har det vid dig.
29 Tänk inte ut ont mot din nästa, då han bor tryggt nära dig.
30 Tvista inte med en man utan orsak, om han ingen skada har gjort dig.
31 Avundas du inte förtryckaren, och välj inte någon av hans vägar.
32 Ty den trotsige *är* avskyvärd för HERREN: men hans hemlighet *är* med de rättfärdiga.
33 HERRENS förbannelse *vilat* över den ogudaktiges hus: men han välsignar de rättfärdigas boning.
34 Sannerligen hånar han hånarna: men han ger nåd åt de ödmjuka.
35 De visa skall ärva härlighet: men dårars befordran skall vara skam.

Kapitel 4

1 Hör, ni barn, en fars förmaning, och ge *ni* akt på att lära känna förstånd.
2 Ty god undervisning ger jag er, överge ni inte min lag.
3 Ty jag var min fars son, späd och *den*

ende *älskade* i min mors ögon.
4 Han lärde också mig, och sa till mig, Låt ditt hjärta bevara mina ord: håll fast vid mina bud, och lev.
5 Anskaffa vishet, anskaffa förstånd: glöm *det* inte; vik heller inte av från min muns ord.
6 Överge henne inte, och hon skall bevara dig: älska henne, och hon skall beskydda dig.
7 Vishet *är* det främsta; anskaffa *därför* vishet: och för allt du äger anskaffa förstånd.
8 Upphöj henne, och hon skall höja upp dig: hon skall göra dig ärad, då du omfamnar henne.
9 Hon skall skänka åt ditt huvud en nådekrans: en härlighetskrona skall hon överlämna till dig.
10 Hör, O min son, och tag emot mitt tal; och dina levnadsår skall bli många.
11 Jag har undervisat dig i vishetens väg; jag har lett dig på rätta stigar.
12 När du går, skall dina steg inte bli trängda; och när du springer, skall du inte snubbla.
13 Håll fast vid *min* undervisning; lämna *henne* inte: vakta på henne; ty hon *är* ditt liv.
14 Gå inte in på de ogudaktigas stig, och vandra inte på onda *mäns* väg.
15 Undvik den, passera inte förbi den, vänd bort från den, och gå iväg.
16 Ty de kan inte sova, om de inte har gjort ont; och deras sömn tas ifrån dem, om de inte kan få *någon* att falla.
17 Ty de äter onskans bröd, och dricker våldets vin.
18 Men de rättfärdigas stig *är* såsom det skinande ljuset, som skiner mer och mer ända till den fullkomliga dagen.
19 De ogudaktigas väg *är* såsom mörker: de vet inte vad de snavar på.
20 Min son, ge akt på mina ord; böj ditt öra till mitt tal.
21 Låt dem inte vika från dina ögon; bevara dem i ditt hjärtas djup.

22 Ty de *är* liv till dem som ska finna dem, och hälsa till hela deras kropp.
23 Vakta ditt hjärta med all vaksamhet; ty från det *har* livet *sitt* utflöde.
24 Skaffa bort från dig en trotsig mun, och håll perversa läppar långt ifrån dig.
25 Låt dina ögon titta rakt framåt, och låt dina blickar vara riktade rakt framför dig.
26 Betänk dina fötters stig, och låt alla dina vägar fastställas.
27 Vänd inte åt höger eller åt vänster: håll din fot borta från ondska.

Kapitel 5

1 Min son, ge akt på min vishet, *och* böj ditt öra till mitt förstånd:
2 Att du må beakta omdöme, och *att* dina läppar må bevara kunskap.
3 Ty en främmande kvinnas läppar dryper *som* en honungskaka, och hennes mun *är* halare än olja:
4 Men hennes slut är bittert som malört, skarpt som ett tveeggat svärd.
5 Hennes fötter går ner till döden; hennes steg greppar tag om helvetet.
6 Att du inte skulle betänka livets stig, hennes vägar är rörliga, *att* du inte kan lära känna *dem*.
7 Hör mig nu därför, O ni barn, och vik inte bort från min muns ord.
8 Håll din väg långt borta från henne, och närma dig inte dörren till hennes hus:
9 Att du inte ska giva din ära åt andra, och dina år till den grymme:
10 Att inte främlingar ska mättas av din förmögenhet; och ditt arbete ska *hamna* i en främlings hus;
11 Och du *själv* till slut måste sörja, när ditt kött *är förtärt* och din kropp är förtärd,
12 Och ska säga, Hur jag har hatat förmaning, och mitt hjärta föraktat tillrättavisning;
13 Och har inte hörsammat mina lärares röst, ej heller böjt mitt öra mot dem som undervisade mig!

14 Jag var nästan i all ondska mitt i församlingen och menigheten.
15 Drick vatten från din egen källa, och rinnande vatten ur din egen brunn.
16 Låt dina källor skingras ut, *och* vattenbäckar på gatorna.
17 Låt dem vara endast dina egna, och inte främlingars med dig.
18 Låt din källa vara välsignad: och gläd dig med din ungdoms hustru.
19 *Låt henne vara som* den älskliga hinden och *det* behagfulla rådjuret; låt hennes bröst alltid tillfredsställa dig; och var du alltid hänförd av hennes kärlek.
20 Och varför ska du, min son, hänföras av en främmande kvinna, och omfamna en främlings famn?
21 Ty mannens vägar *är* inför HERRENS ögon, och han begrundar alla hans stigar.
22 Hans egna missgärningar skall fånga den ogudaktige själv, och han skall hållas fast av sina synders band.
23 Han skall dö utan förmaning; och i sin stora dårskap skall han gå vilse.

Kapitel 6

1 Min son, om du har gått i borgen för din vän, *om* du har givit ditt handslag åt en främling,
2 *Då* är du snärjd genom din muns ord, du är fångad genom din muns ord.
3 Gör nu detta, min son, och undsätt dig, när du har hamnat i handen på din vän; gå, ödmjuka dig, och mana din vän.
4 Ge inte sömn åt dina ögon, ej heller slummer åt dina ögonlock.
5 Rädda dig såsom ett rådjur från *jägarens* hand, och som en fågel från fågelfångarens hand.
6 Gå till myran, du late; besinna hennes vägar, och bli vis:
7 Vilken ej havande någon ledare, tillsyningsman, eller härskare,
8 Tillgodoser sin föda på sommaren, *och* samlar in sin mat under skördetiden.
9 Hur länge ska du sova, O *du* late? När

ska du stå upp från din sömn?
10 Lite *mer* sömn, lite slummer, lite läggande ihop händerna för att sova:
11 Så skall din fattigdom komma som en resande *man*, och din nöd som en väpnad man.
12 En ogudaktig person, en ond man, vandrar *omkring* med en trotsig mun.
13 Han blinkar med sina ögon, han talar med sina fötter, han instruerar med sina fingrar;
14 Trotsighet *finns* i hans hjärta, han tänker ständigt ut missgärning; han sår osämja.
15 Därför skall hans olycka komma plötsligt; plötsligt skall han krossas utan utväg.
16 Dessa sex *ting* hatar HERREN: ja, sju *ting* är avskyvärda för honom:
17 En högmodig blick, en ljugande tunga, och händer som utgjuter oskyldigt blod,
18 Ett hjärta som tänker ut onda föreställningar, fötter som är snabba till att springa till missgärning,
19 Ett falskt vittne *som* talar lögner, och han som sår osämja mellan bröder.
20 Min son, håll fast vid din fars bud, och överge inte din mors lag:
21 Bind dem ständigt vid ditt hjärta, *och* knyt dem om din hals.
22 När du vandrar, skall den leda dig; när du sover, skall den beskydda dig; och *när* du vaknar, skall den tala till dig.
23 Ty budet *är* en lykta; och lagen *är* ljus; och förmanande tillrättavising *är* livets väg:
24 Till att beskydda dig från den onda kvinnan, från en främmande kvinnas smickrande tunga.
25 Lusta inte efter hennes skönhet i ditt hjärta; låt henne inte heller fånga dig med sina ögonfransar.
26 Ty genom en horisk kvinna *kommer en man ner till sin sista* brödbit: och äktenskapsbryterskan kommer jaga efter det dyrbara livet.
27 Kan en man hämta eld i sin famn, och

hans kläder inte bli brända?
28 Kan en man gå på glödande kol, och hans fötter inte bli svedda?
29 Likaså han som går in till sin nästas hustru; vem som än rör henne skall inte vara oskyldig.
30 *Människor* föraktar inte en tjuv, om han stjäl för att mätta sin själ när han hungrar;
31 Men *om* han ertappas, skall han återbetala sjufalt; han skall giva allt gods *han äger* från sitt hus.
32 *Men* vem än som begår äktenskapsbrott med en kvinna saknar förstånd: han *som* gör det förgör sin egen själ.
33 Ett sår och vanära skall han få; och hans skam skall inte utplånas.
34 Ty svartsjuka *är* en mans vrede: därför kommer han inte vara skonsam på hämndens dag.
35 Han kommer inte bry sig om någon lösensumma; inte heller kommer han vara medgörlig, trots att du erbjuder många gåvor.

Kapitel 7

1 Min son, bevara mina ord, och förvara mina bud hos dig.
2 Håll fast vid mina bud, och lev; och min lag som din ögonsten.
3 Bind dem på dina fingrar, skriv dem på ditt hjärtas tavla.
4 Säg till vishet, Du *är* min syster; och kalla förstånd *din* landskvinna:
5 Att de må bevara dig från den främmande kvinnan, från främlingen *som* smickrar med sina ord.
6 Ty vid fönstret i mitt hus tittade jag ut genom mitt galler,
7 Och såg bland de enkelsinnade, jag lade märke till bland ynglingarna, en ung man utan förstånd,
8 Passerande på gatan nära hennes hörn; och han gick vägen till hennes hus,
9 I skymningen, på kvällen, i den svarta

och mörka natten:

10 Och, se, där mötte honom en kvinna
klädd *som* en hora, och slug till hjärtat.

11 (Hon *är* högljudd och trotsig; hennes
fötter stannar inte kvar i hennes hus:

12 Nu *är hon* utanför, nu på gatorna, och
lurpassar vid varje hörn.)

13 Så hon fångade honom, och kysste
honom, *och* sa till honom med ett
skamlöst ansikte,

14 *Jag har* tacksägelseoffer hos mig;
denna dag har jag infriat mina löften.

15 Därför gick jag ut till att möta dig, för
att ihärdigt söka ditt ansikte, och jag har
funnit dig.

16 Jag har prytt min säng med dekorerade
överkast, med snidade *föremål*, med fint
Egyptiskt linnetyg.

17 Jag har parfumerat min bädd med
myrra, aloe, och kanel.

18 Kom, låt oss berusas av kärlek ända till
morgonen: låt oss trösta oss med kärlek.

19 Ty husherren *är* inte hemma, han har
farit iväg på en lång resa:

20 Han har tagit med sig en pengapåse,
och kommer komma hem vid fastställd
dag.

21 Med mycket av sitt fina tal fick hon
honom att ge med sig, med hennes
läppars smicker tvingade hon honom.

22 Han går genast efter henne, såsom en
oxe går till slakten, eller såsom en dåre till
stockens tuktan;

23 Till dess en pil genomborrar hans
lever; såsom en fågel *som* skyndar till
snaran, och inte vet att det *gäller* dess liv.

24 Hör nu därför på mig, O ni barn, och
ge akt på orden från min mun.

25 Låt inte ditt hjärta vika av till hennes
vägar, gå inte vilse på hennes stigar.

26 Ty hon har fällt många *som nu är*
skadade: ja, många starka *män* har blivit
dräpta av henne.

27 Hennes hus *är* vägen till helvetet,
ledande ner till dödens kamrar.

Kapitel 8

1 Ropar inte visheten? Och yttrar inte
förståndet sin röst?

2 Hon står högst upp på höjderna, på
vägen vid stigarnas korsningar.

3 Hon ropar vid portarna, vid stadens
ingång, vid dörrarnas ingång.

4 Till er, O män, ropar jag; och min röst
är till människosönerna.

5 O ni enkelsinnade, förstå vishet: och, ni
dårar, var ni förståndiga till hjärtat.

6 Hör; ty jag skall tala om förträffliga
ting; och mina läppars öppning rätta ting.

7 Ty min mun skall tala sanning; och
ondska *är* en styggelse för mina läppar.

8 Alla min muns ord *är* i rättfärdighet; *det*
finns inte något trotsigt eller förvrängt i
dem.

9 De *är* alla klara för honom som förstår,
och rätta för dem som ska finna kunskap.

10 Motta min vägledning, och inte silver;
och kunskap hellre än utvalt guld.

11 Ty vishet *är* bättre än rubiner; och alla
ting som må åtrås kan inte jämföras med
den.

12 Jag, visheten, bor med förnuftet, och
finner kunskap med kloka påfund.

13 HERRENS fruktan *är* att hata ondska:
stolthet, och arrogans, och den onda
vägen, och den trotsiga munnen, hatar
jag.

14 Rådslutet *är* mitt, och sund vishet: jag
är förstånd; jag har styrka.

15 Genom mig regerar kungar, och furstar
stadgar rättvisa.

16 Genom mig härskar furstar, och
adelsmän, *ja* alla jordens domare.

17 Jag älskar dem som älskar mig; och de
som ska söka mig tidigt skall finna mig.

18 Rikedom och ära *finns* hos mig; *ja*,
bestående rikedom och rättfärdighet.

19 Min frukt *är* bättre än guld, ja, än
finguld; och min avkastning än utvalt
silver.

20 Jag leder på rättfärdighetens väg, mitt
på domens stigar:

21 Att jag må få dem som älskar mig att ärva rikedom; och jag kommer fylla deras förråd.

22 HERREN ägde mig i begynnelsen av sin väg, innan sina gärningar i urtiden.

23 Jag inrättades från evigheten, från begynnelsen, eller innan jorden var till.

24 När *det* inte *fanns* några djup, var jag född; när *det* inte *fanns* några källor flödande med vatten.

25 Innan bergen var fastställda, innan höjderna var jag född:

26 Medan han ännu inte hade gjort jorden, eller fälten, eller den översta delen av världens stoft.

27 När han beredde himlarna, *var* jag där: när han satte en cirkel över djupets yta:

28 När han fastställde molnen ovan: när han gav djupets källor styrka:

29 När han gav till havet sitt påbud, att vattnen inte skulle överskrida hans befallning: när han fastslog jordens grundvalar:

30 Då var jag vid honom, *såsom* en *som* har växt upp *med honom*: och jag var dagligen *hans* fröjd, alltid glädjande mig inför honom;

31 Glädjande mig över den beboeliga delen av hans jord; och mina fröjder *var* över människosönerna.

32 Hör nu därför på mig, O ni barn: ty välsignade *är de som* ska hålla sig till mina vägar.

33 Hör vägledning, och var visa, och vägra den inte.

34 Välsignad *är* den man som hör mig, dagligen vakande vid mina portar, väntande vid mina dörrposter.

35 Ty vem än som finner mig finner liv, och skall få favör hos HERREN.

36 Men han som syndar mot mig felar mot sin egen själ: alla de som hatar mig älskar död.

Kapitel 9

1 Vishet har byggt sitt hus, hon har huggit

ut sina sju pelare:

2 Hon har dödat sina djur; hon har blandat sitt vin; hon har också dukat sitt bord.

3 Hon har skickat ut sina tjänsteflickor: hon ropar ut uppe på stadens högsta platser,

4 Vem än som *är* enkelsinnad, låt honom vända in hit: *beträffande* honom som saknar förstånd, till honom säger hon,

5 Kom, ät av mitt bröd, och drick av det vin *som* jag har blandat.

6 Överge det dåraktiga, och lev; och vandra på förståndets väg.

7 Han som förmanar en bespottare får skam över sig: och han som tillrättavisar en ogudaktig *man får* själv en fläck på sig.

8 Tillrättavisa inte en smädare, att han inte ska hata dig: tillrättavisa en vis man, och han kommer älska dig.

9 Ge *vägledning* åt en vis *man*, och han kommer bli än visare: undervisa en rättfärdig *man*, och han kommer utöka *sin* lärdom.

10 HERRENS fruktan *är* vishetens begynnelse: och det heligas kunskap *är* förstånd.

11 Ty av mig skall dina dagar förökas, och dina levnadsår skall ökas på.

12 Om du är vis, skall du vara vis för dig själv: men *om* du smädar, skall du själv ensam bära *det*.

13 En dåraktig kvinna *är* högljudd: *hon är* enkelsinnad, och vet ingenting.

14 Ty hon sitter vid dörren till sitt hus, i en stol på stadens höga platser,

15 För att kalla på förbipasserande som vandrar rakt fram på sina vägar:

16 Vem än som *är* enkelsinnad, låt honom vända in hit: och *beträffande* honom som saknar förstånd, till honom säger hon,

17 Stulet vatten är sött, och bröd *som äts* i hemlighet är gott.

18 Men han vet inte att de döda *är* där; och att hennes gäster *är* i helvetets djup.

Kapitel 10

- 1 Solomons ordspråk. En vis son gör en glad far: men en dåraktig son *är* sin mors sorg.
- 2 Ogudaktiga skatter är inte till någon nytta: men rättfärdighet undsätter från döden.
- 3 HERREN kommer inte tillåta den rättfärdiges själ att svälta: men han kastar iväg de ogudaktigas egendom.
- 4 Han blir fattig som arbetar *med* en lat hand: men den flitiges hand ger rikedom.
- 5 Han som samlar in på sommaren *är* en vis son: *men* han som sover i skördetid *är* en som vållar skam.
- 6 Välsignelser *är* på den rättfärdiges huvud: men våld övertäcker de ogudaktigas mun.
- 7 Den rättfärdiges minne *är* välsignat: men de ogudaktigas namn skall multna bort.
- 8 De vishjärtade kommer motta befallningar: men en babblande idiot skall falla.
- 9 Han som vandrar rättrådigt vandrar tryggt: men han som förvränger sina vägar skall avslöjas.
- 10 Han som blinkar med ögat vållar sorg: men en babblande idiot skall falla.
- 11 En rättfärdig *mans* mun *är* en livets brunn: men våld övertäcker de ogudaktigas mun.
- 12 Hat uppväcker bråk: men kärlek överskyler alla synder.
- 13 På hans läppar som har förstånd blir vishet funnen: men en käpp *är till* för hans rygg som saknar förstånd.
- 14 Visa *män* förvarar kunskap: men de dåraktigas mun *är* nära undergång.
- 15 Den rike mannens förmögenhet *är* hans befästa stad: de fattigas undergång *är* deras fattigdom.
- 16 Den rättfärdiges arbete *tjänar* till liv: den ogudaktiges frukt till synd.
- 17 Han *är på* livets väg som ger akt på vägledning: men han som vägrar

tillrättavisning far vilse.

- 18 Han som döljer hat *med* ljugande läppar, och han som yttrar förtal, *är* en dåre.
- 19 Vid många ord saknas inte synd: men han som tyglar sina läppar *är* vis.
- 20 Den rättfärdiges tunga *är som* utvalt silver: de ogudaktigas hjärta *har* ringa värde.
- 21 Den rättfärdiges läppar föder många: men dårar dör i brist på vishet.
- 22 HERRENS välsignelse, den gör *dig* rik, och han lägger inte till någon sorg med den.
- 23 *Det är* som ett nöje för en dåre att göra ondska: men en förståndets man har vishet.
- 24 Den ogudaktiges fruktan, det skall komma över honom: men de rättfärdigas önskan skall skänkas dem.
- 25 Såsom stormen passerar förbi, på samma sätt *finns* den ogudaktige inte *mer*: men den rättfärdige *är* en evig grundval.
- 26 Såsom vinäger till tänderna, och såsom rök för ögonen, så *är* den late för dem som sänder honom.
- 27 HERRENS fruktan ökar på dagarna: men de ogudaktigas år skall förkortas.
- 28 De rättfärdigas hopp *skall vara* glädje: men de ogudaktigas förväntan skall förgås.
- 29 HERRENS väg *är* styrka för den rättsinnige: men undergång *skall komma* över ogärningsmännen.
- 30 Den rättfärdige skall aldrig förflyttas: men de ogudaktiga skall inte bebo jorden.
- 31 Den rättfärdiges mun frambringa vishet: men den trotsiga tungan skall utrotas.
- 32 Den rättfärdiges läppar vet vad *som* är behagligt: men de ogudaktigas mun *talat* trotsighet.

Kapitel 11

- 1 En falsk väg *är* en styggelse för HERREN: men en rätt vikt *är* hans behag.

2 När högmod kommer, då kommer skam: men hos de ödmjuka *finns* vishet.

3 De rättrådigas integritet skall vägleda dem: men överträdarnas förvrängdhet skall förgöra dem.

4 Skatter är inte till nytta på vredens dag: men rättfärdighet undsätter från död.

5 Den fullkomliges rättfärdighet skall leda hans väg: men den ogudaktige skall falla av sin egen ondska.

6 De rättrådigas rättfärdighet skall undsätta dem: men överträdare skall fångas i *sin* lystnad.

7 När en ogudaktig man dör, skall *hans* förväntan förgås: och orättfärdiga *mäns* hopp förgås.

8 Den rättfärdige undsätts ur trångmål, och den ogudaktige kommer in i hans ställe.

9 En hycklare förgör sin nästa med *sin* mun: men genom kunskap skall de rättfärdiga räddas.

10 När det går de rättfärdiga väl, fröjdar sig staden: och när de ogudaktiga förgås, råder jubel.

11 Genom de rättrådigas välsignelse upphöjs staden: men den omstörtas genom de ogudaktigas mun.

12 Han som saknar vishet föraktar sin nästa: men en man med förstånd tiger.

13 En skvallrare avslöjar hemligheter: men han som har en trogen ande skyler saken.

14 Där inga råd *finns*, där faller folket: men *det finns* trygghet i många rådvisa.

15 Han som är borgen för en främling skall straffas *för det*: och han som hatar borgenskap är trygg.

16 En nådfull kvinna behåller ära: och starka *män* behåller rikedom.

17 Den barmhärtige mannen gör väl mot sin egen själ: men *han som är* grym ansätter sitt eget kött.

18 De ogudaktiga utför ett bedrägligt arbete: men för honom som sår rättfärdighet *skall* en säker belöning komma.

19 Såsom rättfärdighet *leder* till liv: på samma sätt, han som jagar ondska, *han jagar den* till sin egen död.

20 De som har ett trotsigt hjärta *är* en styggelse för HERREN: men *sådana som är* rättsinniga på *sin* väg *är* hans behag.

21 *Fastän* hand *ska skaka* hand, skall de ogudaktiga inte bli ostraffade: men de rättfärdigas säd skall undsättas.

22 *Såsom* en guldjuvel i ett svins tryne, *så är* en vacker kvinna som saknar omdöme.

23 De rättfärdigas önskan *är* idel gott: *men* de ogudaktigas förväntan *är* vrede.

24 Det finns *en* som strör ut, och ändå tillökar; och *det finns en* som håller tillbaka *att ge* vad som är rätt, men *det leder* till fattigdom.

25 Den frikostige själen skall mättas: och han som vattnar skall själv också vattnas.

26 Han som undanhåller säd, honom skall folket förbanna: men välsignelse *skall vila* på hans huvud som säljer *den*.

27 Han som flitigt söker gott inhämtar favör: men han som söker ondska, den skall komma till honom.

28 Han som litar till sin rikedom skall falla: men de rättfärdiga skall blomstra som en gren.

29 Han som ansätter sitt eget hus skall ärva vinden: och dåren *skall bli* tjänare till den vishjärtade.

30 Den rättfärdiges frukt *är* ett livets träd; och han som vinner själar *är* vis.

31 Se, den rättfärdige skall lönas på jorden: mycket mer den ogudaktige och syndaren.

Kapitel 12

1 Vem än som älskar förmaning älskar kunskap: men han som hatar tillrättavisning *är* barbarisk.

2 En god *man* erhåller favör av HERREN: men en man med onda planer kommer han fördöma.

3 En man skall inte bli befäst genom ondska: men de rättfärdigas rot skall inte

rubbas.

4 En dygdig kvinna *är* en krona för hennes make: men hon som är skamlig *är* som röta i hans ben.

5 De rättfärdigas tankar *är* rätta: men de ogudaktigas rådklokhet *är* svek.

6 De ogudaktigas ord lurpassar efter blod: men de rättrådigas mun skall undsätta dem.

7 De ogudaktiga omstörtas, och *finns* inte *till*: men de rättfärdigas hus skall bestå.

8 En man skall bli prisad efter sin vishet: men han som har ett förvänt hjärta skall bli föraktad.

9 *Han* som ringaktas, och har en tjänare, *är* bättre än han som berömmar sig själv, och saknar bröd.

10 En rättfärdig *man* har omtanke om sitt djurs liv: men de ogudaktigas ömma förbarmanden *är* grymma.

11 Han som brukar sin mark skall mättas av bröd: men han som far efter fåfängliga *personer* saknar förstånd.

12 De ogudaktiga åtrår onda *mäns* nät: men de rättfärdigas rot ger *frukt*.

13 Den ogudaktige snärjs av *sina* läppars överträdelse: men den rättfärdige skall komma ut ur trångmål.

14 En man skall mättas med gott genom *sin* muns frukt: och en mans händers ersättning skall återgäldas honom.

15 En dåres väg *är* rätt i hans egna ögon: men han som hörsammar rådslut *är* vis.

16 En dåres vrede blir genast känd: men en klok *man* döljer skam.

17 *Han* som talar sanning tillkännager rättfärdighet: men ett falsk vittne bedräglighet.

18 Det finns *den* som talar liksom svärdshugg: men de visas tunga *är* läkedom.

19 Sanningens läppar skall bestå för evigt: men en ljugande tunga blott för ett ögonblick.

20 Svek *finns* i hjärtat hos dem som tänker ut ondska: men åt fredsrådgivarna *ges* glädje.

21 Inget ont skall ske de rättfärdiga: men de ogudaktiga skall uppfyllas av ondska.

22 Ljugande läppar *är* en styggelse för HERREN: men de som handlar sannfärdigt *är* hans behag.

23 En klok man döljer kunskap: men dårars hjärta ropar ut dårskap.

24 Den flitiges hand skall styra: men den late skall hamna i trältjänst.

25 Bedrövelse i en mans hjärta sänker det: men ett gott ord gör det glatt.

26 Den rättfärdige *är* förträffligare än sin nästa: men de ogudaktigas väg förleder dem.

27 Den late rostar inte det som han tog under jakten: men en flitig mans egendom *är* dyrbar.

28 På rättfärdighetens väg *är* liv; och på *dess* stig *finns* ingen död.

Kapitel 13

1 En vis son *hör* sin fars förmaning: men en smädare hör inte på tillrättavisning.

2 En man skall äta gott av *sin* muns frukt: men överträdarnas själ *skall* äta våld.

3 Han som vaktar sin mun bevarar sitt liv: *men* han som öppnar sina läppar brett skall gå mot undergång.

4 Den lates själ lustar, och *har* inget: men den flitiges själ skall mättas.

5 En rättfärdig *man* hatar ljugande: men en ogudaktig *man* är avskyvärd, och kommer på skam.

6 Rättfärdighet bevarar *honom* som *är* rättrådig på vägen: men ondska omstörtar syndaren.

7 Det finns *den* som gör sig rik, men inte *har* någonting: *det* finns *den* som gör sig fattig, men *har* stora rikedomar.

8 Lösensumman för en mans liv *är* hans förmögenhet: men den fattige hör inte *något* klander.

9 De rättfärdigas ljus lyser glatt: men de ogudaktigas lykta skall utsläckas.

10 Endast av stolthet kommer bråk: men hos de rådkloka *finns* vishet.

11 Lättfångad rikedom skall sina: men han som samlar in genom arbete skall få mer.

12 Uppskjutet hopp gör hjärtat svagt: men *då* önskan infaller, *är det* ett livets träd.

13 Vem än som föraktar ordet skall förgöras: men han som fruktar befallningen skall belönas.

14 De visas lag *är* en livets källa, till att gå bort från dödens snaror.

15 Gott förstånd ger favör: men överträdarens väg *är* svår.

16 Varje klok *man* handlar med kunskap: men en dåre blottlägger *sin* dårskap.

17 En ond budbärare faller i missgärning: men ett trofast sändebud *ger* läkedom.

18 Fattigdom och skam *skall komma över* honom som vägrar *att höra på* förmaning: men han som ger akt på tillrättavisning skall bli hedrad.

19 Infriad längtan är ljuvlig för själen: men *det är* en styggelse för dårar att gå bort från ondskan.

20 Han som vandrar med visa *män* skall bli vis: men en *som* ger sig i sällskap med dårar skall fördärvas.

21 Ondskan jagar syndare: men åt de rättfärdiga skall gott bli återbetalat.

22 En god *man* lämnar arv åt sina barnbarn: och syndarens förmögenhet förvaras åt den rättfärdige.

23 *I* de fattigas odling *finns* mycket mat: men det finns *den som* förgås i brist på omdöme.

24 Han som håller tillbaka sin stav hatar sin son: men han som älskar honom tuktar honom tidigt.

25 Den rättfärdige äter till sin själs belåtelse: men de ogudaktigas mage skall sakna.

Kapitel 14

1 Varje vis kvinna bygger upp sitt hus: men den dåraktiga river ner det med sina händer.

2 Han som vandrar i sin rättrådighet

fruktar HERREN: men *han som* går krokigt på sina vägar föraktar honom.

3 *I* den dåraktiges mun *finns* en stolthetens käpp: men de visas läppar skall bevara dem.

4 Där inga oxar *finns*, *är* krubban ren: men riklig avkastning *kommer* genom oxars kraft.

5 Ett trofast vittne kommer inte ljuga: men ett falskt vittne kommer yttra lögnen.

6 En smädare söker vishet, och *finner den* inte: men kunskap *är* lätt för honom som har förstånd.

7 Gå bort från en dåraktig mans åsyn, när du inte *i honom* skönjar kunskapens läppar.

8 Den klokes vishet *är* att förstå hans väg: men dårars dårskap *är* bedräglighet.

9 Dårar gör narr av synd: men bland de rättfärdiga *finns* favör.

10 Hjärtat känner sin egen bitterhet; och en främling delar inte dess glädje.

11 De ogudaktigas hus skall omstörtas: men de rättsinnigas tabernakel skall blomstra.

12 Det finns en väg som verkar *vara* rätt för en man, men dess ände *är* dödens vägar.

13 Även under skratt är hjärtat sorgset; och slutet på den munterheten *blir* nedstämdhet.

14 Den avfällige till hjärtat skall uppfyllas av sina egna vägar: och en god man *skall bli belåten* från sig själv.

15 Den enkelsinnade tror varje ord: men den kloke överväger sina steg.

16 En vis *man* fruktar, och går bort från ondskan: men dåren vredgas, och är självsäker.

17 *Han som* är snar till ilska handlar dåraktigt: och en man med onda planer blir hatad.

18 De enkelsinnade ärver dårskap: men de kloka blir krönta med kunskap.

19 De onda *måste* böja sig för de goda; och de ogudaktiga vid den rättfärdiges portar.

20 Den fattige är hatad även av sin egen granne: men den rike *har* många vänner.
21 Han som föraktar sin nästa syndar: men han som förbarmar sig över de fattiga, lycklig *är* han.
22 Går de inte vilse som tänker ut ont? Men barmhärtighet och sanning *skall vara* åt dem som tänker ut gott.
23 I allt arbete finns vinning: men läpparnas prat *leder* endast till fattigdom.
24 De visas krona *är* deras rikedom: *men* dårars dårskap *är* dårskap.
25 Ett sannfärdigt vittne undsätter själar: men ett svekfullt *vittne* talar lögn.
26 I HERRENS fruktan *finns* stark trygghet: och hans barn skall ha en tillflykt.
27 HERRENS fruktan *är* en källa till liv, till att gå bort från dödens snaror.
28 Talrik skara *är* kungens ära: men saknaden på folk *är* furstens undergång.
29 *Han som är* långsam till vrede *har* stort förstånd: men *han som är* hastig till anden upphöjer dårskap.
30 Ett sunt hjärta *är* köttets liv: men avund benens röta.
31 Han som förtrycker den arme vanäras hans Skapare: men han som ärar honom visar barmhärtighet mot de fattiga.
32 Den ogudaktige förs bort i sin ogudaktighet: men den rättfärdige har hopp i sin död.
33 Vishet vilar i hans hjärta som har förstånd: men *det som finns* hos dårar blir känt.
34 Rättfärdighet upphöjer en nation: men synd *är* en vanära för varje folk.
35 Kungens favör *är vänd* mot en vis tjänare: men hans vrede *är vänd mot* honom som vållar skam.

Kapitel 15

1 Ett milt svar vänder bort vrede: men stingande ord uppväcker ilska.
2 De visas tunga brukar kunskap på rätt sätt: men dårars mun väller ut dårskap.

3 HERRENS ögon *är* överallt, betraktande det onda och det goda.
4 En sund tunga *är* ett livets träd: men förvrängdhet i den *är* en spricka i anden.
5 En dåre föraktar sin fars förmaning: men han som ger akt på tillrättavisning *är* förständig.
6 I den rättfärdiges hus *finns* riklig rikedom: men i de ogudaktigas vinning finns bekymmer.
7 De visas läppar strör ut kunskap: men så *gör* inte de dåraktigas hjärta.
8 De ogudaktigas offer *är* en styggelse för HERREN: men de rättsinnigas bön *är* hans behag.
9 Den ogudaktiges väg *är* en styggelse för HERREN: men han älskar honom som far efter rättfärdighet.
10 Förmaning *är* plågsam för honom som överger vägen: *och* han som hatar tillrättavisning skall dö.
11 Helvetet och fördärvet *är* inför HERREN: hur mycket mer då människobarnens hjärtan?
12 En smädare älskar inte en som tillrättavisar honom: inte heller kommer han gå till de visa.
13 Ett glatt hjärta gör en glad uppsyn: men av hjärtesorg blir anden nedbruten.
14 Hans hjärta som har förstånd söker kunskap: men dårars mun närs av dårskap.
15 Den betrycktes alla dagar *är* onda: men han som har ett glatt hjärta *har* ständigt fest.
16 Bättre *är* litet med HERRENS fruktan än stor skatt och orolighet därmed.
17 Bättre *är* en grönsaksmiddag där kärlek finns, än en gödd ox och hat därmed.
18 En argsint man uppväcker bråk: men *han som är* långsam till ilska stillar bråk.
19 Den late *mannens väg är* som ett törnehinder: men de rättfärdigas väg *är* banad.
20 En vis son gör en glad far: men en dåraktig man föraktar sin mor.

21 Dårskap *är* en fröjd för *honom som* saknar vishet: men en man med förstånd vandrar rättrådigt.
22 Utan samråd går planer om intet: men med många rådgivare etableras de.
23 En man har glädje av sin muns svar: och ett ord *talat* i rätt tid, hur gott *är det inte!*
24 Livets väg *är* ovan för den vise, att han må gå bort från helvetet därnere.
25 HERREN kommer rasera den stoltes hus: men han kommer befästa änkans gräns.
26 De ogudaktigas tankar *är* en styggelse för HERREN: men de renas *ord är* behagliga ord.
27 Han som *är* lysten efter vinning ansätter sitt eget hus; men han som hatar mutor skall leva.
28 Den rättfärdiges hjärta studerar för att svara: men de ogudaktigas mun väljer ut onda ting.
29 HERREN *är* långt ifrån de ogudaktiga: men han hör de rättfärdigas bön.
30 Ögonens ljus gläder hjärtat: *och* goda nyheter ger mäg å benen.
31 Det öra som hör livets förmaning förblir bland de visa.
32 Han som vägrar vägledning föraktar sin egen själ: men han som hör på förmaning får förstånd.
33 HERRENS fruktan *är* vishetens vägledning; och innan ära *är* ödmjukhet.

Kapitel 16

1 Hjärtats disposition i människan, och tungans svar, *är* från HERREN.
2 En mans alla vägar *är* rena i hans egna ögon; men HERREN väger andarna.
3 Överlämna dina gärningar åt HERREN, och dina tankar skall befästas.
4 HERREN har gjort alla *ting* för sig själv: ja, också den ogudaktige för onskans dag.
5 Var och en *som är* stolt till hjärtat *är* en styggelse för HERREN: *fastän* hand *ska*

skaka hand, skall han inte lämnas ostraffad.

6 Genom barmhärtighet och sanning blir missgärning renad: och genom HERRENS fruktan går *människor* bort från ondskan.
7 När en mans vägar behagar HERREN, gör han så att även hans fiender *är* i fred med honom.
8 Bättre *är* litet med rättfärdighet än stora inkomster *med* orätt.
9 En mans hjärta tänker ut sin väg: men HERREN styr hans steg.
10 Ett gudomligt utslag *är* på kungens läppar: hans mun överträder inte i domslut.
11 En rätt vikt och våg *är* HERRENS: alla penningpungens vikter *är* hans verk.
12 *Det är* en styggelse för kungar att begå missgärning: ty tronen befästs genom rättfärdighet.
13 Rättfärdiga läppar *är* kungars behag; och de ska älska honom som talar rätt.
14 En kungs vrede *är som* dödens sändebud: men en vis man skall stilla den.
15 I kungens anletes ljus *finns* liv; och hans favör *är* som ett vårregns moln.
16 Hur mycket bättre *är det inte* att få vishet än guld! Och att få förstånd *är* att föredra före silver!
17 De rättsinnigas färdväg *är* att gå bort från ondskan: han som vaktar på sin väg bevarar sin själ.
18 Stolthet *går* före undergång, och en högmodig ande före fall.
19 *Det är* bättre att vara ödmjuk till anden med de ringa, än att dela byte med de stolta.
20 Han som handlar vist *i* en sak skall finna gott: och vem än som förtröstar på HERREN, lycklig *är* han.
21 Den vishjärtade skall kallas förståndig: och läpparnas sötma främjar lärdom.
22 Förstånd *är* en livets källa för honom som har det: men dårars vägledning *är* dårskap.
23 Den vises hjärta undervisar hans mun,

och lägger till lärdom till hans läppar.
24 Behagliga ord *är som* en honungskaka, ljuvliga för själen, och läkedom för benen.
25 Det finns en väg som verkar *vara* rätt för en man, men dess slut *är* dödens vägar.
26 Han som arbetar arbetar åt sig själv; ty hans mun kräver det av honom.
27 En ogudaktig man gräver upp ont: och på hans läppar *finns* såsom en flammande eld.
28 En trotsig man sår bråk: och en baktalare skiljer bästa vänner åt.
29 En våldsam man förför sin nästa, och leder in honom på den väg *som* inte *är* god.
30 Han tillsluter sina ögon för att tänka ut trotsiga ting: rörande på sina läppar får han ondska att ske.
31 Det gråa huvudet *är* en härlighetskrona, *om* det är funnet på rättfärdighetens väg.
32 *Han som är* långsam till ilska *är* bättre än den mäktige; och han som behärskar sin ande än han som intar en stad.
33 Lotten kastas i knät; men hela dess utslag *är* av HERREN.

Kapitel 17

1 Bättre *är* en torr brödbit, och ro därmed, än ett hus fullt av offer *med* bråk.
2 En vis tjänare skall råda över en son som vållar skam, och skall få del av arvet ibland bröderna.
3 Degeln *är till* för silver, och ugnen för guld: men HERREN prövar hjärtana.
4 En ogärningsman lyssnar till falska läppar; *och* en lögnare ger öra till en stygg tunga.
5 Vem än som hånar den fattige vanhedrar hans Skapare: *och* han som gläds vid olycka skall inte lämnas ostraffad.
6 Barnbarn *är* gamla mäns krona; och barns härlighet *är* deras fäder.

7 Förträffligt tal passar inte en dåre: än mindre ljugande läppar en prins.
8 En gåva *är såsom* en ädelsten i hans ögon som har den: vart än den vänder in, har den framgång.
9 Han som skyler en överträdelse söker kärlek; men han som upprepar en sak separerar *nära* vänner.
10 En tillrättavisning tar mer på en vis man än hundra slag på en dåre.
11 En ond *man* söker endast uppror: därför skall en grym budbärare sändas mot honom.
12 Låt en björn berövad på sina ungar träffa på en man, hellre än en dåre i sin dårskap.
13 Vem som än belönar godhet med ondska, från hans hus skall ondskan inte vika.
14 Begynnelsen på bråk *är såsom* när man släpper lös vatten: låt därför bråket vara, innan det bryter ut.
15 Han som rättfärdiggör ogärningsmannen, och han som fördömer den rättfärdige, ja de båda *är* en styggelse för HERREN.
16 Varför *finns* ett pris i en dåres hand för att erhålla vishet, då *han* inte *har* något hjärta *för det*?
17 En vän älskar i alla stunder, och en bror föds för trångmål.
18 En man utan förstånd skakar hand, *och* går i borgen i sin väns närvaro.
19 Han älskar överträdelse som älskar bråk: *och* han som upphöjer sin port söker ödeläggelse.
20 Han som har ett trotsigt hjärta finner inget gott: och han som har en förvänd tunga faller i missgärning.
21 Han som föder en dåre *gör det* till sin sorg: och en dåres far har ingen glädje.
22 Ett glatt hjärta gör gott *likt* medicin: men en bedrövad ande torkar ut benen.
23 En ogudaktig *man* tar fram en gåva ur fickan för att förvränga rättens vägar.
24 Vishet *är* inför honom som har förstånd; men en dåres ögon *blickar* över

jordens ändrar.

25 En dåraktig son *är* en bedrövelse för sin far, och bitterhet för henne som födde honom.

26 Också, att straffa den rättfärdige *är* inte gott, *ej heller* att slå ädla män över rätt.

27 Han som har kunskap spar sina ord: *och* en man med förstånd uppvisar en utmärkt ande.

28 Även en dåre, när han tiger, hålls för vis: *och* han som tillsluter sina läppar *aktas som* en man med förstånd.

Kapitel 18

1 En man, av längtan, havande avskiljt sig, söker *och* ger sig in i all vishet.

2 En dåre har inget behag i förstånd, utan *söker endast* att blottlägga sitt eget hjärta.

3 När den ogudaktige kommer, *då* kommer också förakt, och med skamlig gärning vanära.

4 Orden från en mans mun *är som* djupa vatten, *och* vishetens källa *som* en strömmande bäck.

5 *Det är* inte gott att ha anseende till ogärningsmannens person, så att omstörta den rättfärdige i domen.

6 En dåres läppar hamnar i bråk, och hans mun ber om slag.

7 En dåres mun *är* hans undergång, och hans läppar *är* hans själs snara.

8 En skvallrars ord *är* som sår, och de går ner i magens innersta delar.

9 Han också som är lat i sitt arbete är broder till honom som är en stor slösare.

10 HERRENS namn *är* ett starkt torn: den rättfärdige springer in i det, och är trygg.

11 Den rike mannens förmögenhet *är* hans starka stad, och som en hög mur i hans egen inbillning.

12 Innan undergång är en mans hjärta högmodigt, och innan ära *är* ödmjukhet.

13 Han som svarar *i* en sak innan han lyssnar, det *är* dårskap och en skam för honom.

14 En mans ande kommer bära upp hans svaghet; men en sårad ande, vem kan bära *det*?

15 Den förståndiges hjärta erhåller kunskap; och de visas öron söker kunskap.

16 En mans gåva skapar utrymme för honom, och för fram honom inför stora män.

17 *Han som först lägger fram* sin sak *tycks ha* rätt; men hans nästa kommer och rannsakar honom.

18 Lotten får tvister att upphöra, och skiljer mellan de mäktiga.

19 En förorättad broder *är svårare att vinna tillbaka* än en stark stad: och *deras* bråk *är* som ett slotts bommar.

20 En mans mage skall mättas av hans muns frukt; *och* av hans läppars skörd skall han bli mättad.

21 Död och liv *är* i tungans våld: och de som älskar den skall äta dess frukt.

22 *Han som* finner en hustru finner *något* gott, och får favör av HERREN.

23 Den fattige tillämpar vädjan; men den rike svarar hårt.

24 En man *som har* vänner måste vara vänlig: och det finns en vän *som* håller sig närmre än en bror.

Kapitel 19

1 Bättre *är* den fattige som vandrar i sin integritet, än *han som är* pervers i sina läppar, och är en dåre.

2 Också, *att* själen *är* utan kunskap, *är* inte gott; och han som hastar med *sina* fötter syndar.

3 Mannens dårskap förvränger hans väg: och hans hjärta vredgas mot HERREN.

4 Rikedom skaffar många vänner; men den fattige skiljs från sin nästa.

5 Ett falskt vittne skall inte lämnas ostraffat, och *han som* talar lögn skall inte komma undan.

6 Många skall vädja om furstens favör: och var man *är* vän till honom som ger

gåvor.

7 Den fattiges alla bröder hatar honom: hur mycket mer drar *då inte* hans vänner bort fjärran från honom? Han jagar *dem med* ord, *men de går inte att finna*.

8 Han som anskaffar vishet älskar sin själ: han som håller fast vid förstånd skall finna gott.

9 Ett falskt vittne skall inte lämnas ostraffat, och *han som* talar lögner skall förgås.

10 Lyx är inte passande för en dåre; än mindre för en tjänare att råda över furstar.

11 En mans omdöme hejdar hans ilska; och *det är* hans ära att bortse från en överträdelse.

12 Kungens vrede *är* som ett lejons rytande; men hans favör *är* som dagg på gräset.

13 En dåraktig son *är* sin fars olycka: och en hustrus tråtor *är* ett ständigt droppande.

14 Hus och förmögenhet *är* arvet från fäder: och en förständig hustru *är* från HERREN.

15 Lathet kastar in i en djup sömn; och en slö själ skall hungra.

16 Han som bevarar budet bevarar sin själ; *men* han som föraktar hans vägar skall dö.

17 Han som förbarmar sig över den fattige lånar åt HERREN; och det som han har givit kommer han betala igen åt honom.

18 Tukta din son medan det finns hopp, och låt inte din själ förskona för hans gråtande.

19 En man med stor vrede skall lida straff: ty om du ska undsätta *honom*, måste du dock göra det igen.

20 Hör rådslut, och motta vägledning, att du må vara vis vid ditt slutskede.

21 *Det finns* många planer i en mans hjärta; likväl *är det* HERRENS rådslut som skall stå fast.

22 En mans åtrå *är* hans snällhet: och en fattig man *är* bättre än en lögnare.

23 HERRENS fruktan *leder* till liv: och *han som har den* skall förbli belåten; han skall inte besökas av ondska.

24 En lat *man* gömmer sin hand i *sin* famn, och skall inte ens föra tillbaka den till sin mun igen.

25 Slå en smädare, och den enkelsinnade kommer ge akt: och tillrättavisa en som har förstånd, *och* han kommer förstå kunskap.

26 Han som ruinerar *sin* far, *och* driver bort *sin* mor, *är* en son som vållar skam, och orsakar vanära.

27 Sluta, min son, att höra på den vägledning *som får dig* att fara vilse från kunskapens ord.

28 Ett ogudaktigt vittne smädar rätten: och de ondas mun slukar missgärning.

29 Domar är förberedda för smädare, och piskrapp för dårars rygg.

Kapitel 20

1 Vinet *är* en bespottare, stark dryck härjar: och vem än som blir bedragen därav är inte vis.

2 En kungs förskräcklighet *är* som ett lejons rytande: *vem än som* provocerar honom till ilska syndar *mot* sin egen själ.

3 *Det är* en heder för en man att avstå från gräl: men var dåre kommer lägga sig i.

4 På grund av kylan kommer den late inte plöja; *därför* skall han tigga i skördetid, och inget *ha*.

5 Rådslut i en mans hjärta *är som* djupa vatten; men en man med förstånd kommer hämta upp det.

6 *De* flesta män kommer var och en utropa sin egen godhet: men en pålitlig man vem kan finna *honom*?

7 Den rättfärdige vandrar i sin integritet: hans barn *är* välsignade efter honom.

8 En kung som sitter på domarstolen skingrar all ondska med sina ögon.

9 Vem kan säga, jag har rengjort mitt hjärta, jag är ren från min synd?

10 Olika vikter, *och* olika mått, ja

bådadera *är* en styggelse för HERREN.
11 Även ett barn känns igen på hans gärningar, huruvida hans gärning *är* ren, och om *den är* rätt.
12 Det hörande örat, och det seende ögat, ja båda har HERREN gjort.
13 Älska inte sömn, att du inte ska hamna i fattigdom; öppna dina ögon, *och* du skall mättas av bröd.
14 Dåligt, dåligt, säger köparen: men när han har gått iväg, då skryter han.
15 Det finns guld, och rubiner i mängd: men kunskapens läppar *är* en dyrbar juvel.
16 Tag hans klädnad som är borgen *för* en främling: och tag pant av honom *som är borgen* för en främmande kvinna.
17 Falskhetens bröd *är* ljuvligt för en man; men efteråt skall hans mun fyllas av grus.
18 *Varje* avsikt blir befast genom rådslag: och för krig med rådklokhet.
19 Han som går runt *som* en skvallrare avslöjar hemligheter: umgås därför inte med honom som smickrar med sina läppar.
20 Vem som än förbannar sin far eller sin mor, hans lampa skall utsläckas i djupaste mörker.
21 Ett arv *må* erhållas hastigt i början; men dess slut skall inte vara välsignat.
22 Säg du inte, Jag skall vedergälla ondskan; *utan* vänta på HERREN, och han skall rädda dig.
23 Olika vikter *är* en styggelse för HERREN; och en falsk våg *är* inte gott.
24 Mannens steg *är* av HERREN; hur kan då en man förstå sin väg?
25 *Det är* en snara för den man *som* slukar *det som är* heligt, och att fråga efter *att ha avlagt* löften.
26 En vis kung skingrar de ogudaktiga, och låter hjulet gå över dem.
27 Människans ande *är* HERRENS lykta, rannsokande alla rum i *hennes* inre.
28 Barmhärtighet och sanning ska bevara kungen: och hans tron upprätthålls genom

barmhärtighet.

29 Unga mäns ära *är* deras styrka: och gamla mäns härlighet *är* det gråa huvudet.
30 Ett sårs blånad rensar bort det onda: så också slag det inres rum.

Kapitel 21

1 Kungens hjärta *är* i HERRENS hand, *såsom* vattenbäckar: han vänder det varthelst han vill.
2 Varje väg hos en man *är* rätt i hans egna ögon: men HERREN överväger hjärtana.
3 Att utöva rättvisa och rätt *är* bättre för HERREN än offer.
4 En högmodig blick, och ett stolt hjärta, *och* de ogudaktigas plogande, *är* synd.
5 Den flitiges tankar *leder* endast till överflöd; men för var och en *som är* hastig endast till fattigdom.
6 Anskaffandet av skatter genom en ljugande tunga *är* en fåfänglighet *som* kastas fram och tillbaka av dem som söker döden.
7 De ogudaktigas rofferi skall förgöra dem; eftersom de vägrar att göra rätt.
8 Mannens väg *är* trotsig och främmande: men *beträffande* den rene, hans verk *är* rätt.
9 *Det är* bättre att bo i ett hörn på hustaket, än med en grälände kvinna i ett stort hus.
10 Den ogudaktiges själ åtrår ondskan: hans nästa finner ingen favör i hans ögon.
11 När smädaren straffas, blir den enkelsinnade vis: och när den vise blir undervisad, mottar han kunskap.
12 Den rättfärdige besinnar vist den ogudaktiges hus: *men* Gud omstörtar de ogudaktiga för *deras* ondskan.
13 Vem som än tillsluter sina öron för den fattiges rop, han skall själv också ropa, men skall inte bli hörd.
14 En gåva i hemlighet stillar ilska: och en skänk i knät häftig vrede.
15 *Det är* en fröjd för den rättfärdige att skipa rätt: men undergång *skall komma*

över ogärningsmännen.

16 Den man som irrar bort från förståndets väg skall hamna i de dödas församling.

17 Han som älskar nöje *skall bli* en fattig man: han som älskar vin och olja skall inte bli rik.

18 Den ogudaktige *skall ges som lösen* för den rättfärdige, och överträdaren för de rättsinniga.

19 *Det är bättre* att bo i ödemarken, än med en grälsjuk och arg kvinna.

20 *Det finns* skatter att åtrå och olja i den vises boning; men en dåraktig man slösar upp det.

21 Han som far efter rättfärdighet och barmhärtighet finner liv, rättfärdighet, och ära.

22 En vis *man* bestiger de mäktigas stad, och störtar ner dess förtröstans styrka.

23 Vem än som vaktar sin mun och sin tunga bevarar sin själ från trångmål.

24 Stolt *och* högmodig, bespottare *är* hans namn, som handlar i stolt vredesmod.

25 Den lates begär dödar honom; ty hans händer vägrar att arbeta.

26 Han åtrår girigt hela dagen lång: men den rättfärdige ger och sparar inte.

27 De ogudaktigas offer *är* en styggelse: hur mycket mer, *när* han frambär det med ett ont sinne?

28 Ett falskt vittne skall förgås: men den man som hör talar alltjämt.

29 En ogudaktig man härdar sitt ansikte: men *beträffande* den rättrådige, han riktar sin väg.

30 *Det finns* ingen vishet eller *något* förstånd eller rådslut emot HERREN.

31 Hästen rustas för stridens dag: men trygghet *kommer* av HERREN.

Kapitel 22

1 Ett *gott* namn *är* att föredra före stor rikedom, *och* älskande favör hellre än silver och guld.

2 De rika och fattiga möts: HERREN *är* skaparen av dem alla.

3 En klok *man* förutser ondskan, och gömmer sig: men de enkelsinnade går vidare, och blir straffade.

4 Genom ödmjukhet *och* HERRENS fruktan *kommer* rikedom, och ära, och liv.

5 Törnen *och* snaror *finns* på den trotsiges väg: han som vaktar på sin själ skall vara långt borta från dem.

6 Fostra ett barn på den väg han bör gå: och när han är gammal, kommer han inte vika av från den.

7 Den rike råder över de fattiga, och låntagaren *är* en tjänare åt långivaren.

8 Han som sår missgärning skall skörda fåfänglighet: och hans ilska skall få en ände.

9 Han som har ett givmilt öga skall bli välsignad; ty han ger av sitt bröd åt den arme.

10 Driv ut smädaren, och bråket skall mynna ut; ja, konflikt och vanära skall upphöra.

11 Han som älskar hjärtats renhet, *för* hans läppars nådfullhet *skall* kungen *vara* hans vän.

12 HERRENS ögon beskyddar kunskap, och han omstörtar överträdarens ord.

13 Den late *mannen* säger, *Det finns* ett lejon därute, jag kommer bli dödad på gatorna.

14 Främmande kvinnors mun *är* en djup grop: han som avskys av HERREN skall falla däri.

15 Dårskap *är* inbundet i ett barns hjärta; *men* tuktans stav skall driva ut den långt från honom.

16 Han som förtrycker den arme för att öka på sin *rikedom*, *och* han som ger åt den rike, skall sannerligen *hamna* i fattigdom.

17 Böj ner ditt öra, och hör de vises ord, och hänge ditt hjärta åt min kunskap.

18 Ty *det är* ljuvligt om du ska bevara dem inom dig; de skall alla samlade vara fästa på dina läppar.

19 Att din förtröstan må vara till
HERREN, jag har tillkännagivit *det* för
dig denna dag, ja för dig.
20 Har jag inte skrivit förträffliga ting åt
dig i rådslut och kunskap,
21 Att jag skulle få dig att känna
vissheten i sanningens ord; att du skulle
svara sanningens ord till dem som sänder
till dig?
22 Beröva inte den fattige, ty han *är*
fattig: förtryck inte heller den arme vid
porten:
23 Ty HERREN kommer ta sig an deras
sak, och plundra deras själ som plundrade
dem.
24 Slut ingen vänskap med en argsint
man; och med en ilsken man skall du inte
gå:
25 Att du inte lär dig hans vägar, och
lägger en snara för din själ.
26 Var du inte *en* av dem som skakar
hand, *eller en* av dem som går i borgen för
skulder.
27 Om du inget har att betala med, varför
skulle han ta ifrån dig din bädd under dig?
28 Flytta inte på det urgamla
gränsmärket, som dina fäder har satt upp.
29 Ser du en man flitig i sin verksamhet?
Han skall stå inför kungar; han skall inte
stå framför oansenliga *män*.

Kapitel 23

1 När du sitter ner för att äta med en
makthavare, tänk noggrant på vad du *har*
framför dig:
2 Och sätt en kniv mot din strupe, om du
är en man med *god* aptit.
3 Sukta inte efter hans delikatesser: ty de
är en bedräglig mat.
4 Arbeta inte för att bli rik: överge din
egen vishet.
5 Ska du fästa dina ögon vid det som inget
är? Ty *skatter* gör sig sannerligen vingar;
de flyger iväg som en örn mot himlen.
6 Ät du inte *hans* bröd *som har* ett ont
öga, sukta du inte heller efter hans

läckerheter:

7 Ty såsom han tänker i sitt hjärta, så *är*
han: Ät och drick, säger han till dig; men
hans hjärta *är* inte med dig.
8 Den bit *som* du har ätit skall du spy ut,
och gå miste om dina vänliga ord.
9 Tala inte för en dåres öron: ty han
kommer förakta dina ords vishet.
10 Flytta inte på det gamla gränsmärket;
och gå inte in på de faderlösas åkrar:
11 Ty deras återlösare *är* mäktig; han
skall ta sig an deras sak med dig.
12 Hänge ditt hjärta åt förmaning, och
dina öron åt kunskapens ord.
13 Håll inte undan barnet från tuktan: ty
om du slår honom med staven, skall han
inte dö.
14 Du skall slå honom med staven, och
skall undsätta hans själ från helvetet.
15 Min son, om ditt hjärta är vist, skall
mitt hjärta glädja sig, ja mitt *hjärta*.
16 Ja, mitt inre skall glädja sig, när dina
läppar ska tala rätta ting.
17 Låt inte ditt hjärta avundas syndare:
utan *stanna du* i HERRENS fruktan hela
dagen lång.
18 Ty det kommer sannerligen ett slut;
och din förväntan skall inte huggas av.
19 Hör du, min son, och var vis, och led
ditt hjärta på vägen.
20 Var inte bland vindrinkare; *inte* bland
köttfrossare:
21 Ty drinkaren och frossaren skall
hamna i fattigdom: och sömnhet skall
klä *en man* i trasor.
22 Hör på din far som födde dig, och
förakta inte din mor när hon är gammal.
23 Köp sanningen, och sälj *den* inte;
också vishet, och förmaning, och
förstånd.
24 Den rättfärdiges far skall storligen
glädja sig: och han som föder ett vist *barn*
skall ha glädje av honom.
25 Din far och din mor skall vara glada,
och hon som födde dig skall fröjdas.
26 Min son, ge mig ditt hjärta, och låt dina
ögon beakta mina vägar.

27 Ty en hora *är* ett djupt dike; och en främmande kvinna ett trångt håll.
28 Ja, hon ligger på lur såsom *efter* ett byte, och ökar på överträdarna bland människor.
29 Vem har ve? Vem har sorg? Vem har tråtor? Vem har babblande? Vem har sår utan orsak? Vem har röda ögon?
30 De som stannar länge vid vinet; de som går för att söka efter tillblandat vin.
31 Titta du inte på vinet när det är rött, när det ger sin färg i bägaren, *när* det rör sig så fint.
32 Till slut biter det som en orm, och stinger som en huggorm.
33 Dina ögon skall se främmande kvinnor, och ditt hjärta skall yttra förvända ting.
34 Ja, du skall vara som han som ligger ner mitt *ute* på havet, eller som han som ligger ner uppe i en mast.
35 De har slagit mig, *skall du säga, och jag* mådde inte illa; de har slagit ner mig, *och jag* kände *det* inte: när skall jag vakna? Jag skall återigen söka det.

Kapitel 24

1 Avundas du inte onda män, åtrå inte heller att vara med dem.
2 Ty deras hjärta studerar undergång, och deras läppar ska tala olycka.
3 Genom vishet byggs ett hus; och genom förstånd blir det befast:
4 Och genom kunskap skall kamrarna fyllas av alla dyrbara och ljuvliga rikedomar.
5 En vis man *är* stark; ja, en man med kunskap ökar i styrka.
6 Ty med rådkloket skall du föra ditt krig: och med många rådkloka *finns* trygghet.
7 Vishet *är* för högt för en dåre: han öppnar inte sin mun vid porten.
8 Han som planerar för att göra ont skall bli kallad *för* en ondskefull person.
9 Dårskapens tanke *är* synd: och

smädaren *är* avskyvärd för människor.
10 *Om* du ska försmäkta på trångmålets dag, *är* din styrka liten.
11 *Om* du ska avhålla dig från att undsätta *dem som blir* dragna mot döden, och *de som står* färdiga att dödas;
12 *Om* du säger, Se, vi visste det inte; skulle inte han som begrundar hjärtat besinna *det*? Och han som bevarar din själ, vet han *inte om det*? Och skall han *inte* vedergälla *var* man efter hans gärningar?
13 Min son, ät du honung, ty *det är* gott; och honungskakan, *som är* söt för din mun:
14 Så *skall* vishetens kunskap *vara* för din själ: när du har funnit *den*, då skall det finnas en belöning, och din förväntan skall inte huggas av.
15 Ligg inte på lur, O ogudaktige *man*, mot den rättfärdiges boning; plundra inte hans viloplats:
16 Ty en rättfärdig *man* faller sju gånger, och står åter upp: men de ogudaktiga skall falla i ondska.
17 Gläd dig inte när din fiende faller, och låt inte ditt hjärta vara glatt då han snavar:
18 Att inte HERREN ska se *det*, och det ska misshaga honom, och han ska vända bort sin vrede från honom.
19 Var inte pinad över onda *människor*, avundas du inte heller de ogudaktiga;
20 Ty det skall inte bli någon belöning för den onde; de ogudaktigas lykta skall släckas ut.
21 Min son, frukta du HERREN och kungen: *och* ge dig inte i lag med dem som är ombytliga:
22 Ty deras olycka skall resa sig plötsligt; och vem känner till de bådas undergång?
23 Dessa *ting hör* också till de vise. *Det är* inte gott att ha anseende till person vid bedömning.
24 Han som säger till den onde, Du *är* rättfärdig; honom skall folket förbanna, nationer skall avsky honom:
25 Men till dem som ska förebrå *honom*

skall komma behag, och en god välsignelse skall komma över dem.
26 *Var man* skall kyssa *hans* läppar som ger ett rätt svar.
27 Bered ditt arbete därute, och gör i ordning för dig på fältet; och efteråt bygg ditt hus.
28 Var inte ett vittne mot din nästa utan sak; och bedrag *inte* med dina läppar.
29 Säg inte, Jag skall göra så mot honom såsom han har gjort mot mig: jag kommer vedergälla mannen efter hans gärning.
30 Jag gick förbi den lates åker, och förbi den oförståndige mannens vingård;
31 Och, se, den var helt överväxt med törnen, *och* brännässlor hade övertäckt dess yta, och dess stenmur låg nerriven.
32 Då betraktade jag *det*, *och* besinnade *det* väl: jag tittade på *det*, *och* erhöll lärdom.
33 Lite *mer* sömn, lite slummer, lite läggande ihop händerna för att sova:
34 Så skall din fattigdom komma *som* en resande *man*; och din nöd som en väpnad man.

Kapitel 25

1 Dessa *är* också Solomons ordspråk, vilka Hezekiahs, Judah kungs, män skrev av.
2 *Det är* Guds härlighet att fördölja en sak: men kungars ära *är* att utforska en sak.
3 Himlens höjd, och jordens djup, och kungars hjärta *går inte att* utranssaka.
4 Tag bort slagget från silvret, och det skall komma fram ett kärl åt smeden.
5 Tag bort de ogudaktiga *från* kungens närvaro, och hans tron skall befästas i rättfärdighet.
6 Förhäv dig inte inför kungen, och ställ dig inte på stora *mäns* plats:
7 Ty bättre *är det* att det blir sagt till dig, Kom fram hit; än att du skulle bli nedflyttad inför fursten vilken dina ögon har sett.

8 Gå inte i hast fram för att tvista, att *du inte ska veta* vad *du* ska göra vid dess slut, då din nästa har fått dig att skämmas.
9 Diskutera din sak med din nästa *enskilt*; och avslöja inte en hemlighet för varandra:
10 Att inte han som hör *det* ska dra skam över dig, och ditt onda rykte inte ska försvinna.
11 Ett rätt ord talat *är som* guldäpplen i silverinfattning.
12 *Som* ett örhänge av guld, och ett smycke av finguld, *så är* en vis förmanare för ett hörsamt öra.
13 Som snöns svalka i skördetiden, *så är* en pålitlig budbärare för dem som sänder honom: ty han vederkvicker sina herrars själ.
14 Vem som än skryter om en falsk gåva *är som* moln och vind utan regn.
15 Genom långvarigt tålmod övertygas en furste, och en mild tunga krossar ben.
16 Har du funnit honung? Ät så mycket som är tillräckligt för dig, att du inte mättas därav, och ska spy upp den.
17 Håll undan din fot från din nästas hus; att han inte ska tröttna på dig, och ska hata dig.
18 En man som bär falskt vittnesbörd mot sin nästa *är* en stridshammare, och ett svärd, och en skarp pil.
19 Förtröstan på en opålitlig man i trångmålstid *är som* en trasig tand, och en fot ur led.
20 *Såsom* han som tar av ett plagg i kallt väder, *och såsom* vinäger på soda, *så är* han som sjunger sånger för ett tungt hjärta.
21 Om din fiende är hungrig, ge honom bröd att äta; och om han är törstig, ge honom vatten att dricka:
22 Ty du skall samla glödande kol på hans huvud, och HERREN skall belöna dig.
23 Nordanvinden driver undan regn: likaså *gör* en arg uppsyn *med* en baktalande tunga.

24 *Det är bättre att bo i ett hörn på hustaket, än med en grälände kvinna och i ett stort hus.*

25 *Som kallt vatten åt en törstig själ, så är goda nyheter från ett fjärran land.*

26 *En rättfärdig man fallande ner inför den ogudaktige är som en grumlad källa, och en fördärvad brunn.*

27 *Det är inte gott att äta mycket honung; likaså är det inte ärofullt för män att söka sin egen ära.*

28 *Han som inte har någon kontroll över sin ande är som en nedbruten stad utan murar.*

Kapitel 26

1 *Såsom snö på sommaren, och som regn i skördetid, likaså passar sig inte ära åt en dåre.*

2 *Såsom den irrande fågeln, såsom den flygande svalan, likaså skall inte den grundlösa förbannelsen komma.*

3 *En piska för hästen, ett betsel för åsnan, och en käpp för dårarnas rygg.*

4 *Svara inte en dåre efter hans dårskap, att inte också du ska bli honom lik.*

5 *Svara en dåre efter hans dårskap, att han inte ska inbilla sig vara vis.*

6 *Han som sänder ett budskap via en dåres hand hugger av sig fötterna, och dricker skadan.*

7 *Den lames ben går inte jämt: så är en liknelse i dårars mun.*

8 *Såsom han som binder fast en sten vid en slunga, så är han som ger ära åt en dåre.*

9 *Såsom en törntagga som går upp i en drinkares hand, så är en liknelse i dårars mun.*

10 *Den väldige Gud som formade alla ting vedergäller både dåren, och vedergäller överträdare.*

11 *Såsom en hund återvänder till sin spya, så återvänder en dåre till sin dårskap.*

12 *Ser du en självklok man? Det finns mer hopp om en dåre än om honom.*

13 *Den late mannen säger, Det finns ett lejon på vägen; ett lejon är på gatorna.*

14 *Dörren vänder sig på sina gångjärn, likaså den late på sin bädd.*

15 *Den late gömmer sin hand i sin famn; det bedrövar honom att föra tillbaka den till sin mun igen.*

16 *Slöfocken är klokare i sin egen inbillning än sju män som kan lägga fram ett förståndigt svar.*

17 *Han som går förbi, och lägger sig i bråk som inte angår honom, är såsom en som griper en hund vid öronen.*

18 *Såsom en galning som kastar eldfacklor, pilar, och död,*

19 *Så är den man som bedrar sin nästa, och säger, Skojar jag inte?*

20 *Där ingen ved finns, där slocknar elden: på samma sätt, där det inte finns någon skvallrare, där upphör bråket.*

21 *Såsom kol är för glödande kol, och ved för eld; så är en trätgirig man att upptända bråk.*

22 *En skvallrares ord är som sår, och de går ner i magens innersta delar.*

23 *Brinnande läppar och ett ont hjärta är som ett trasigt lerkärl belagt med silverslagg.*

24 *Han som hatar låtsas med sina läppar, och bär på svek i sitt hjärta;*

25 *När han talar snällt, tro honom inte: ty sju styggelser finns i hans hjärta.*

26 *Vars hat döljs genom list, hans ondska skall blottas inför hela församlingen.*

27 *Vem än som gräver en grop skall falla däri: och han som vältrar en sten, på honom kommer den vända tillbaka.*

28 *En ljugande tunga hatar dem som blir ansatta av den; och en smickrande mun vållar fördärv.*

Kapitel 27

1 *Skryt inte om morgondagen; ty du vet inte vad en dag må frambära.*

2 *Låt en annan man prisa dig, och inte din egen mun; en främling, och inte dina egna*

läppar.

3 En sten *är* tung, och sanden betungande; men en dåres vrede *är* tyngre än dem båda.

4 Vreden *är* grym, och ilskan en störtflod; men vem kan bestå mot avund?

5 Öppen tillrättavisning *är* bättre än dold kärlek.

6 Trofasta *är* en väns sår; men en fiendes kyssar *är* bedrägliga.

7 Den mätte själen trampar en honungskaka *under fötterna*; men för den hungrige själen är varje bitter sak söt.

8 Såsom en fågel som irrar bort från sitt näste, så *är* en man som irrar bort från sin plats.

9 Smörjelse och parfym gläder hjärtat: så *gör* också en mans väns ljuvlighet genom hjärtliga råd.

10 Din vän, och din fars vän, överge *dem* inte; gå inte heller till din brors hus på din olyckas dag: *ty* bättre *är* nära granne än en fjärran bror.

11 Min son, var vis, och gör mitt hjärta glatt, att jag må svara honom som smädar mig.

12 En klok *man* förutser det onda, *och* gömmer sig; *men* de enkelsinnade går vidare, *och* blir straffade.

13 Tag hans klädnad som är borgen för en främling, och tag pant av honom *som är borgen* för en främmande kvinna.

14 Han som, stigande upp tidigt på morgonen, välsignar sin vän med hög röst, det skall räknas honom som en förbannelse.

15 Ett ständigt droppande på en mycket regnig dag och en grälsjuk kvinna är samma *sak*.

16 Vem som än döljer henne döljer vinden, och sin högra hands smörjelse, *som avslöjar sig själv*.

17 Järn slipar järn; likaså skärper en man sin väns uppsyn.

18 Vem som än underhåller fikonsträdet skall äta dess frukt: likaså skall han som väntar på sin herre bli ärad.

19 Såsom ansikte *speglar* ansikte i vatten, likaså människans hjärta en människa.

20 Helvetet och fördärvet mättas aldrig; likaså blir människans ögon aldrig mätta.

21 *Såsom* degeln *prövar* silver, och smältugnen guld; på samma sätt med en man beträffande hans rykte.

22 Även om du skulle mörbulta en dåre i morteln bland vetet med en kross, kommer hans dårskap *ändå* inte gå ut ur honom.

23 Var du flitig *när det gäller* att känna till dina flockars tillstånd, *och* ha omsorg om dina hjordar.

24 Ty rikedom *varar* inte för evigt: och *består* kronan för varje generation?

25 Höet blir synligt, och det nya gräset visar sig, och bergens örter samlas in.

26 Lammen *är* för dina kläder, och getterna *är* priset för fältet.

27 Och *du skall ha* getmjölk nog till föda åt dig, till föda åt ditt hushåll, och *åt* underhållet till dina tjänarinnor.

Kapitel 28

1 De ogudaktiga flyr då ingen jagar: men de rättfärdiga är modiga som ett lejon.

2 För ett lands överträdelse *är* dess furstar många: men genom en man med förstånd *och* kunskap skall *dess* skick bestå.

3 En fattig man som förtrycker de fattiga *är som* ett svepande regn som inte lämnar kvar någon mat.

4 De som överger lagen ska prisa de ogudaktiga: men de som håller fast vid lagen ska tvista med dem.

5 Onda män förstår inte vad rätt är: men de som söker HERREN förstår alla *ting*.

6 Bättre *är* den fattige som vandrar i sin rättrådighet, än *han som är* förvänd *på sina* vägar, fastän han *är* rik.

7 Vem som än håller fast vid lagen *är* en vis son: men han som umgås med utsvävande *män* drar skam över sin far.

8 Han som genom ocker och orätt vinning ökar på sin förmögenhet, han skall samla

den åt honom som kommer ha medlidande med de fattiga.

9 Han som vänder bort sitt öra från att höra lagen, också hans bön *skall vara* en styggelse.

10 Vem som än orsakar de rättfärdiga att gå vilse på en ond väg, han skall själv falla i sin egen grop: men de rättsinniga skall få goda *ting* i arv.

11 Den rike mannen *är* självklok; men den fattige som har förstånd utranssakar honom.

12 När rättfärdiga *män* gläder sig, *ska* stor härlighet *råda*: men när de ogudaktiga ska upphöjas, är en man fördold.

13 Han som gömmer sina synder skall inte blomstra: men vem som än erkänner och överger *dem* skall få barmhärtighet.

14 Lycklig *är* den man som alltid fruktar: men han som härdar sitt hjärta skall falla i olycka.

15 *Som* ett rytande lejon, och en jagande björn; *så är* en ond härskare över ett fattigt folk.

16 Den furste som saknar förstånd *är* också en stor förtryckare: *men* han som hatar penninglystnad skall förlänga *sina* dagar.

17 En man som utför blodsvåld mot *någon* person skall fly ända till graven; låt ingen hjälpa honom.

18 Vem som än vandrar rättrådigt skall räddas: men *han som är* förvänd *på sina* vägar skall tvärt falla.

19 Han som brukar sin mark skall ha överflöd av bröd: men han som far efter fåfängliga *personer* skall skaffa *sig* fattigdom till fullo.

20 En pålitlig man skall överflöda i välsignelser: men han som hastar till att bli rik skall inte *befinnas* vara oskyldig.

21 Att ha anseende till person *är* inte gott: ty för en brödbit kommer *den* mannen överträda.

22 Han som hastar till att bli rik *har* ett ont öga, och besinnar inte att fattigdom skall komma över honom.

23 Han som tillrättavisar en man skall efteråt finna mer gunst än han som smickrar med tungan.

24 Vem som än plundrar sin far eller sin mor, och säger, *Det är* ingen överträdelse; densamme *är* en fördärvares kumpan.

25 Han som har ett stolt hjärta uppväcker tvist: men han som sätter sin tillit till HERREN skall bli mättad.

26 Han som litar till sitt eget hjärta är en dåre: men vem som än vandrar vist, han skall undsättas.

27 Han som ger åt de fattiga skall inte lida brist: men han som skyler sina ögon skall motta många förbannelser.

28 När de ogudaktiga upphöjs, gömmer sig människor: men när de förgås, ökar de rättfärdiga till.

Kapitel 29

1 Han, som ständigt tillrättavisas *och* gör *sin* nacke styv, skall plötsligt förgöras, och det utan utväg.

2 När de rättfärdiga har auktoritet, gläder sig folket: men när den ogudaktige härskar, sörjer folket.

3 Vem än som älskar vishet gläder sin far: men han som håller umgänge med horor förslösar *sina* ägodelar.

4 Genom rätten befäster kungen landet: men han som mottar gåvor omstörtar det.

5 En man som smickrar sin nästa breder ut ett nät för hans fötter.

6 I en ond mans överträdelse *finns* en snara: men den rättfärdige sjunger och gläder sig.

7 Den rättfärdige besinnar de fattigas sak: *men* den ogudaktige aktar inte på att känna till *den*.

8 Hånande män leder in en stad i en snara: men visa *män* vänder bort vreden.

9 *Om* en vis man tvistar med en dåraktig man, vare sig han blir rasande eller skrattar, *finns* ingen vila.

10 De blodtörstiga hatar den rättrådige: men de rättfärdiga ska söka hans själ.

11 En dåre yttrar allt *han har på* sitt sinne: men en vis *man* behåller det tills senare.

12 Om en härskare ger akt på lögnen, *är* alla hans tjänare onda.

13 Den fattige och den bedräglige mannen möts: HERREN ger åt bådas ögon deras ljus.

14 Den kung som trofast dömer de fattiga, hans tron skall bestå för evigt.

15 Staven och tillrättavisning ger vishet: men ett barn lämnat *åt sig själv* drar skam över sin mor.

16 När de ogudaktiga förökas, förökas överträdelse: men de rättfärdiga skall se deras fall.

17 Tukta din son, och han skall ge dig vila; ja, han skall ge din själ behag.

18 Där ingen insikt *finns*, förgås folket: men han som håller fast vid lagen, lycklig *är* han.

19 En tjänare kommer inte tuktas av ord: ty fastän han förstår kommer han inte svara.

20 Ser du en man *som är* hastig med sina ord? *Det är* mer hopp om en dåre än om honom.

21 Han som skonsamt uppfostrar sin tjänare från ungdomen skall till sist ha honom bli *som hans* son.

22 En argsint man uppväcker bråk, och en ilsken man överflödar i överträdelse.

23 En mans högmod skall sänka honom: men ära skall bära upp den ödmjuka till anden.

24 Vem som än är kumpan med en tjuv hatar sin egen själ: han hör förbannelse, och avslöjar inte.

25 Människofruktan för med sig en snara: men vem som än sätter sin tillit till HERREN skall vara trygg.

26 Många söker furstens favör; men *var* mans dom *kommer* från HERREN.

27 En orättfärdig man *är* en styggelse för de rättfärdiga: och *han som är* rättsinnig på vägen *är* en styggelse för den ogudaktige.

Kapitel 30

1 Agurs ord, Jakehs son, *ja* profetian: den mannen talade till Ithiel, ja till Ithiel och Ukal,

2 Sannerligen *är* jag mer barbarisk än *någon annan* man, och har inte en människas förstånd.

3 Jag varken lärde mig vishet, ej heller har *jag* de heligas kunskap.

4 Vem har stigit upp till himlen, eller stigit ner? Vem har samlat vinden i sina nävar? Vem har knutit in vattnen i ett kläde? Vem har fastställt jordens alla gränser? Vad *är* hans namn, vad *är* hans sons namn, om du kan berätta?

5 Vart och ett Guds ord *är* rent: han *är* en sköld åt dem som förtröstar på honom.

6 Lägg du inte till *något* till hans ord, att han inte ska förebrå dig, och du ska befinnas vara en lögnare.

7 Två *ting* har jag begärt av dig; neka mig *dem* inte innan jag dör:

8 Håll fåfänglighet och lögnen långt borta från mig: ge mig varken fattigdom eller rikedom; föd mig med läglig mat för mig:

9 Att jag inte ska bli mätt, och ska förneka *dig*, och säga, Vem *är* HERREN? Eller att jag inte ska bli fattig, och stjäla, och använda min Guds namn *fåfängligt*.

10 Anklaga inte en tjänare för hans herre, att han inte ska förbanna dig, och du ska bli funnen skyldig.

11 *Det finns* en generation *som* förbannar sin far, och inte välsignar sin mor.

12 *Det finns* en generation *som är* ren i sina egna ögon, och *dock* inte är tvättade från sin smuts.

13 *Det finns* en generation, O hur högmodiga *är inte* deras ögon! Och deras ögonlock upphöjda.

14 *Det finns* en generation, vars tänder *är som* svärd, och deras kindtänder *som* knivar, till att sluka de fattiga från jorden, och de arma från människors *krets*.

15 Blodigeln har två döttrar, *ropande*, Ge, ge. Det finns tre *ting som* aldrig *är* mätta,

ja, fyra *ting* som inte säger, *Det är nog*:
16 Graven; och det ofruktsamma moderlivet; jorden *som* inte mätts av vatten; och elden säger inte, *Det är nog*.
17 Det öga *som* hånar *sin* far, och föraktar att lyda *sin* mor, dalens korpar skall hacka ut det, och örnungarna skall äta upp det.
18 Det finns tre *ting* som är för underbara för mig, ja, fyra vilka jag inte förstår:
19 En örns väg i skyn; en orms väg på en klippa; ett skepps väg på havets mitt; och en mans väg med en jungfru.
20 Sådan *är* en äktenskapsbryterskas väg; hon äter, och torkar sig om munnen, och säger, jag har inte gjort något ont.
21 För tre *ting* blir jorden illa till mods, och under *dessa* fyra kan den inte stå ut:
22 Under en tjänare när han regerar; och en dåre när han är mättad av mat;
23 Under en vedervärdig *kvinn*a när hon är gift; och en tjänstekvinna som är arvinge till sin husmor.
24 Det finns fyra *ting* som *är* små på jorden, likväl *är* de överskridande visa:
25 Myrorna *är* inte ett starkt släkte, ändå bereder de sin mat om sommaren;
26 Klippfararna *är* ett klent släkte, ändå bygger de sina boningar i klipporna;
27 Gräshopporna har ingen kung, ändå tågar de alla fram i härordning;
28 Spindeln greppar tag med sina händer, och är i kungars palats.
29 Det finns tre *ting* som skrider fram väl, ja, fyra är behagliga när det gäller gång:
30 Ett lejon *som* *är* starkast bland djur, och *som* inte backar för någon;
31 En vinthund; också en bock; och en kung, mot vilken *det* inte *finns* någon opposition.
32 Om du har handlat dåraktigt i att upphöja dig själv, eller om du har tänkt ont, *lägg då* din hand på din mun.
33 Kärningen av mjölk bringar sannerligen fram smör, och sammanpressningen av näsan bringar fram blod: likaså bringar framhårdandet i vrede fram bråk.

Kapitel 31

1 Kung Lemuels ord, den profetia som hans mor lärde honom.
2 Vad, min son? Och vad, mitt moderlivs son? Och vad, mina löftens son?
3 Ge inte din kraft åt kvinnor, ej heller dina vägar åt det som förgör kungar.
4 *Det är* inte för kungar, O Lemuel, *det är* inte för kungar att dricka vin; ej heller stark dryck för furstar:
5 Att de inte ska dricka, och glömma lagen, och ska förvränga rätten för någon av de ansatta.
6 Ge stark dryck åt honom som håller på att förgås, och vin åt dem som har nedtyngda hjärtan.
7 Låt honom dricka, och glömma sin fattigdom, och inte längre komma ihåg sitt elände.
8 Öppna din mun för den stumme, *öppna din mun* i saken för alla de som är vigda åt undergång.
9 Öppna din mun, döm rättfärdigt, och tala för den fattiges och den armes sak.
10 Vem kan finna en dygdig kvinna? Ty hennes värde *är* långt högre *än* rubiner.
11 Hennes makes hjärta litar tryggt på henne, så att han inte skall ha något behov av rov.
12 Hon kommer göra honom gott och inte ont *under* alla hennes livsdagar.
13 Hon söker ull, och lin, och arbetar villigt med sina händer.
14 Hon är som köpmännens skepp; fjärran ifrån hämtar hon sin mat.
15 Hon stiger också upp medan det ännu är natt, och ger mat åt sitt hus, och åt sina jungfrur en portion.
16 Hon överväger ett fält, och köper det: med sina händers frukt planterar hon en vingård.
17 Hon spänner om sina länder med styrka, och gör sina armar starka.
18 Hon ser att hennes handel *är* god: hennes lampa släcks inte ut om natten.
19 Hon greppar tag i spinrocken med

sina händer, och hennes händer håller i sländan.

20 Hon sträcker ut sin hand till den fattige; ja, hon räcker fram sina händer åt den arme.

21 Hon fruktar inte för snön för sitt hushåll: ty alla av hennes hus *är* klädda med scharlakan.

22 Hon gör sig dekorerade överkast; hennes kläder *är* silke och purpur.

23 Hennes man är känd vid portarna, när han sitter bland landets äldste.

24 Hon gör fint linnetyg, och säljer *det*; och förser köpmannen med bälten.

25 Styrka och heder *är* hennes klädnad; och hon skall fröjda sig i kommande tid.

26 Hon öppnar sin mun med vishet; och *har* godhetens lag på sin tunga.

27 Hon vakar över sitt hushålls vägar, och äter inte lathetens bröd.

28 Hennes barn står upp, och kallar henne välsignad; *också* hennes man, och han prisar henne.

29 Många döttrar har handlat dygdigt, men du överträffar dem alla.

30 Favör *är* bedräglig, och skönhet *är* fåfänglig: *men* en kvinna *som* fruktar HERREN, hon skall bli prisad.

31 Giv henne av hennes händers frukt; och låt hennes gärningar prisa henne vid portarna.